

16. 6. 2009

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Změna subjektu odpovědnosti podle zákona o pozemních komunikacích

Dne 16. dubna 2009 nabyl účinnosti zákon č. [97/2009](#) Sb. („novela“), jenž reflektuje stěžejní právní zásadu, že především vlastník je osobou, která nese odpovědnost za své vlastnictví. Napříště to budou právě vlastníci přilehlých chodníků a nikoliv majitelé nemovitostí hraničících v zastavěném území obce se silnicí nebo místní komunikací, kdo budou podle ust. § 27 zákona č. [13/1997](#) Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů („zákon“), odpovědni za škody vzniklé uživatelům v důsledku závad ve schůdnosti chodníků.

Novela nahrazuje ustanovení, podle něhož to byl vlastník nemovitosti v zastavěném území dané obce, kdo byl odpovědný za škody vzniklé uživatelům chodníku přilehlého k vlastníkově nemovitosti, jejichž příčinou byla závada ve schůdnosti chodníku, která vznikla znečištěním, náledím nebo sněhem. Vlastník nemovitosti se mohl vyvinut, pokud prokázal, že nebylo v mezích jeho možností závadu ve schůdnosti odstranit anebo zmírnit. Rozsah, způsob a časové lhůty pro odstraňování závad stanovila ve většině případů příslušná obec svým nařízením. V tomto nařízení blíže vymezila postupy pro odstraňování takových závad a lhůty, během kterých mají být závady odstraněny.

Právní a ekonomické důsledky novely pro obce

Klíčovým právním důsledkem novely pro obce je v podstatě „rozšíření“ seznamu obecního majetku, o který je obec povinna pečovat, a s tím spojená odpovědnost za zanedbání takové péče. I nadále platí, že obec stanoví svým nařízením rozsah, způsob a lhůty pro odstraňování závad ve schůdnosti chodníků. Dále je na obci, aby v případě sporu prokázala, že v konkrétním případě nebylo v jejích možnostech závadu odstranit anebo zmírnit.

Pokud jde o ekonomické dopady přijaté novely, obecná část důvodové zprávy k novele se spokojuje s alibistickou proklamací, že „*návrh nemá žádný dopad na státní rozpočet, neboť se bude týkat pouze nespécifikovaných rozpočtů obcí a krajů, a že bude záviset na rozhodnutí jednotlivých zastupitelstev o pojištění proti škodám s tím, že většina obcí a krajů je proti škodě způsobené třetí osobou pojištěna*“.

Nepochybně, úklid území obcí je věcí samosprávy a je hrazen z obecních rozpočtů, které lze stěží obecným způsobem plošně specifikovat. Rovněž částky, které budou vyplaceny jako náhrada škody na zdraví způsobené špatným stavem obecních chodníků, mohou být v případě pojištění uhrazeny z pojištění odpovědnosti za škodu. Důvodová zpráva ale cudně pomíjí skutečnost, že částky, které budou zaplacený jako náhrada škody, budou marginální v porovnání s výdaji spojenými se zajištěním úklidu chodníků, které pravděpodobně na smluvním základě budou zajišťovat soukromé subjekty.

Tomu se bude muset přizpůsobit rovněž příjmová stránka obecních rozpočtů a v konečném důsledku to budou především daňoví poplatníci, kdo si zaplatí ze svých daní za úklid chodníků před svou nemovitostí.

Právní a ekonomické důsledky novely pro žalobce

Jako majitelé chodníků to budou napříště zejména obce a města, kdo budou čelit žalobám o náhradu škody způsobené závadou ve schůdnosti chodníků. Tato skutečnost bude mít pro žalobce především dva důsledky.

Fyzické a právnické osoby coby majitelé nemovitostí žalovaní podle právního stavu před novelou nebyly v důsledku možného nedostatku finančních prostředků v mnoha případech právně zastoupeny. Naopak obce jako noví žalovaní zastoupeni obecním právníkem nebo najatým advokátem budou. Žalobci, zejména fyzické osoby, proto budou čelit mnohdy právním profesionálům, proti kterým bez právního zastoupení nebo znalosti hmotného práva dané problematiky a složitých procesních postupů budou mít malé vyhlídky na úspěch. V této souvislosti dlužno dodat, že v mnoha případech bude zájmy žalované obce hájit rovněž právní zástupce vedlejšího účastníka majícího zájem na zamítnutí žaloby, kterým bude firma smluvně zabezpečující pro obec provádění úklidu chodníků. Lze totiž předpokládat, že obec bude náhradu částky, k jejímuž zaplacení byla odsouzena, požadovat právě na tomto subjektu.

Naopak žalobcovou výhodou bude větší právní jistota včasného zaplacení pravomocně přisouzené náhrady škody. V porovnání s fyzickými či právnickými osobami coby vlastníky přilehlých nemovitostí patří obce nepochybně mezi právní subjekty skýtající větší záruky solventnosti. Lze si navíc stěžít představit důvody, kterými by volení zastupitelé obcí před svými voliči omlouvali zbytečně vynaložené peníze z obecního rozpočtu na náklady spojené s případným exekučním řízením, pokud by obec pravomocně odsouzená k plnění svým prodlením takovou situaci přivedla.

Závěr

Není pochyb o tom, že novela napravuje pokřivený stav z minulosti, kdy zákonem definovaná sociální skupina, totiž vlastníci nemovitostí situovaných v území obce a hraničící se silnicí nebo místní komunikací, měli povinnost starat se o cizí majetek. V právním státě lze jen stěžít zdůvodnit, proč by vlastník majetku měl být za své vlastnictví „*potrestán*“ povinností péče o cizí (obecní) majetek, když vlastnictví všech, bez ohledu na charakter subjektu vlastnického práva, má podle Listiny základních práv a svobod nejen stejný zákonný obsah a požívá stejné právní ochrany, ale navíc vlastníka zavazuje.

Na druhou stranu, slabinou přijaté novely je její nedostatečná reflexe ekonomických dopadů na obecní rozpočty. Lze totiž předpokládat, že částky, které budou vynaloženy na úklid obecních chodníků, se budou v celostátním měřítku pohybovat v řádu když ne miliard, tak alespoň stovek milionů. Především v době finanční krize a s tím souvisejících úsporných opatření by proto změny zákonů mající hlubší dopady na municipální rozpočty měly být doprovázeny nejen změnami a precizací těch zákonných ustanovení, která upravují příjmové stránky obecních rozpočtů, ale také takovými zákonnými novelizacemi, jež by umožnily skutečně efektivní využití pracovní síly vzrůstajícího počtu osob evidovaných na úradech práce a osob pravomocně odsouzených k výkonu obecně prospěšných prací.

Mgr. Josef Hlavička,

advokát

Mgr. Michael Mikulík LL.M.

advokátní koncipient

[HAVEL & HOLÁSEK s.r.o.](#)

advokátní kancelář

Týn 1049/3

110 00 Praha 1

Česká republika

Tel.: +420 224 895 950

Fax: +420 224 895 980

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)
- [Jak fungují plánovací smlouvy v reálných situacích \(2. díl\)](#)